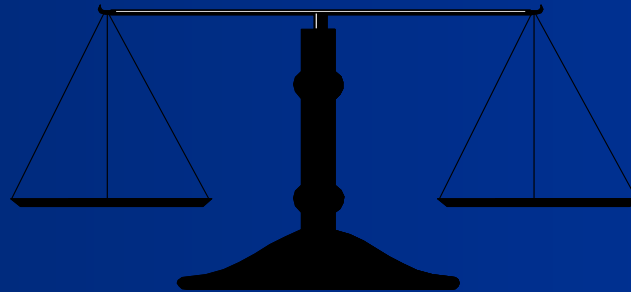


# De AVG: niet als rem, maar als richtingwijzer

Slotcongres 28 mei 2026



Mr Jolanda J.A. van Boven

**VAN BOVEN** Juridisch Adviesbureau  
Arnhem

Op deze presentatie is het auteursrecht van toepassing

# Waarom een probleem?

- er is veel publiek geld mee gemoeid
- (kwetsbare) burgers kunnen makkelijk slachtoffer worden van kwaadwillende zorgondernemingen
- er kan sprake zijn van strafrechtelijke vergrijpen



# Bestrijding werkt nauwelijks

- Rapporten Algemene Rekenkamer:
  - Een zorgelijk gebrek aan daadkracht
  - Bestrijden witwassen deel 3
  - Strafrechtelijk afpakken crimineel vermogen



# Bestrijding werkt nauwelijks

## ➤ Bevindingen Alg Rekenkamer:

- er is sprake van een zorgelijk gebrek aan daadkracht
- organisaties werken niet goed samen
- organisaties delen moeizaam informatie
  
- integrale aanpak komt niet uit de verf
- organisaties werken meestal vanuit individuele rolopvatting;
  
- het ontbreekt aan een gezamenlijk perspectief



## Een andere aanpak is nodig

- zorgfraude vraagt om integrale aanpak: zijn we niet echt
- avg belemmert
- eerst werkprocessen beschrijven
- beschrijven welke gegevens worden gedeeld
- dpia = Data Protection Impact Assessment



# Andere aanpak

- beschouw de avg als bondgenoot
- ga gecontroleerd innoveren
  - informatie delen
  - signalen grondig analyseren en duiden
  - reflecteren
  - andere én ondersteunende rol bestuurders
- *Nadere uitleg door Jayant Kesarlal*



# Gecontroleerd innoveren<sup>(cc)</sup>

- Vgl medisch wetenschappelijk onderzoek
  - wat is het probleem waarvoor je een oplossing zoekt
  - vooronderstelling wat een andere 'aanpak' kan veranderen
  - wat is dan die andere aanpak
  - eisen aan opzet en uitvoerders van het onderzoek
  - eisen aan tussentijdse controles
  - evaluatie aan het einde met conclusies



# AVG overweging 4

## **Verwerking van persoonsgegevens moet ten dienste van de mens staan**

Het recht op bescherming van persoonsgegevens heeft geen absolute gelding, maar moet worden beschouwd in relatie tot de functie ervan in de samenleving (...)





# Hiërarchie wetgeving

**Internationaal recht gaat vóór nationale wetgeving én dus ook vóór beroepscode**

- **Europees Verdrag Rechten van de Mens (EVRM)**  
Europees Hof Rechten van de Mens  
te Straatsburg (EHRM)
- **Europese Richtlijn Bestrijding Mensenhandel**
- **Internationaal Verdrag Rechten van het Kind (IVRK)**
- **Alg. Verordening Gegevensbescherming (AVG)**



# Eur Hof Rechten vd Mens

- The very essence of the Convention

(=Europees Verdrag Rechten van de mens)

is 'Human Dignity'= menselijke waardigheid

alle andere mensenrechten vloeien

hieruit voort en moeten dus in hun onderling

verband worden beschouwd en gewogen



# Mensenrechten

- recht op zelfbeschikking
- recht op zorg
- recht op onderwijs
- recht op arbeid
- recht om gevrijwaard te zijn van de aantasting van de lichamelijke en geestelijke integriteit = hg / km / mh
- recht om gevrijwaard te zijn van overlast



# EHRM

‘Vulnerability-concept’ prof. Fineman

- Niet de autonomie, maar de kwetsbaarheid is het wezens-kenmerk van de mens



## Living instrument doctrine

The Court must also recall that the Convention is a living instrument which, as the Commission rightly stressed, must be interpreted in the light of present-day conditions.



DE  
**WET**  
ALS  
**KUNST**  
**WERK**

.....  
Een andere filosofie  
van het recht

.....  
WILLEM WITTEVEEN

**Boom**



# Visie prof. Willem Witteveen

"Daarom heeft de kunst van de wetgeving alles te maken met vrijheid en menselijke waardigheid.

De wet is geen instrument om ons in een keurslijf te persen, maar is een poort naar vrijheid, vrede, veiligheid en voorspoed"



# Website Nationale Ombudsman

Een behoorlijke overheid is belangrijk

Het is belangrijk dat de overheid behalve rechtmatig ook behoorlijk handelt. Want de overheid kan alles volgens wet- en regelgeving doen en tóch onbehoorlijk handelen. Bijvoorbeeld omdat de uitkomst voor de burger niet is wat met de wet of het beleid wordt bedoeld. Behoorlijkheid gaat over een overheid die naast de burger staat en hulp biedt wanneer dat nodig is.



# Art. 3 IVRK

## ➤ Internat. Verdrag Rechten van het Kind

Bij alle maatregelen betreffende kinderen, ongeacht of deze worden genomen door openbare of particuliere instellingen voor maatschappelijk welzijn of door rechterlijke instanties, bestuurlijke autoriteiten of wetgevende lichamen, **vormen de belangen van het kind de eerste overweging**



# Wat is privacy?

- Geen wet bevat het woord privacy; wel:

iedereen heeft recht op de bescherming van zijn persoonlijke levenssfeer! =  
privacy...en dan zeggen we:

delen van informatie is schending van de  
privacy = dominante denklijn



# Privacy

- Noodzakelijk om los te laten: delen van informatie is schending van de privacy.
- *Reflecteer op:*
- Bescherming van de persoonlijke levenssfeer kan soms alleen maar als er informatie wordt gedeeld!



# Eist de AVG een specifieke wet?

## ➤ **Overweging 41**

Geen door een parlement vastgestelde wetgevingshandeling

## ➤ **Overweging 45**

AVG eist niet dat voor elke afzonderlijke verwerking specifieke wetgeving vereist is.



# Nieuwe wetten

- Wet bevorderen samenwerking en rechtmatige zorg ivm aanpak zorgfraude: IKZ
- Wet gegevensverwerking door (vier) samenwerkingsverbanden: ZVH, RIEC, Infobox Crimineel en Onverklaarbaar Vermogen, Financieel Expertise Centrum
- Wet aanpak meervoudige problematiek in het sociaal domein



# AVG: Een paar zorgvuldigheidseisen

- accountability
- doelbinding
- data-minimalisatie
- juistheid
- grondslagen
- veiligheid
- governance



# 'JURIDISCH ZWITSERS ZAKMES':

## principes

### ➤ *Subsidiariteit:*

kan het een tandje minder, dan moet het een tandje minder

### ➤ *Proportionaliteit*

is er een verhouding tussen de actie en het doel

### ➤ *Doelmatigheid*

is de meest geschikte actie getroffen?



# Rijbanen; toestemming als vluchtstrook

- wettelijke plicht
  - overeenkomst
  - publiekrechtelijke taak
  - vitaal belang
  - gerechtvaardigd belang
- 
- toestemming

(metafoor mr S. Katus)

